

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิด
คุณลักษณะผู้เรียน 4.0

APPROACHES FOR DEVELOPING ACADEMIC ADMINISTRATION OF ENGLISH PROGRAM
ACCORDING TO THE CONCEPT OF STUDENT CHARACTERISTICS 4.0
AT YOTHINBURANA SCHOOL

บังอร พรพิรุณโรจน์¹ นันทรัตน์ เจริญกุล²
Bang-orn Pornpirunroj¹ Nantarat Charoenkul²

^{1,2}สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Educational Program in Educational Management
Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding Author, e-mail: 59838442@g.chula.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตามคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ และครูในโครงการฯ ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ และครูในโครงการฯ จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิด 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ทักษะทางสังคม 2. โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรด้านการรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 3.543$, $PNI_{modified} = 0.331$) 3. แนวทาง

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ มีทั้งหมด 8 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโครงการฯ 1) ยกย่องคุณภาพของระบบการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโครงการฯ โดยการนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ 2) ปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรโดยแต่ละรายวิชามีการบูรณาการตัวชี้วัดเพิ่ม ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมให้มีการจัดทำ ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านการรู้เท่าทันสื่อ 4) ส่งเสริมให้ครูในโครงการฯ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 5) ผลักดันให้โครงการฯ มีการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 6) สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยบูรณาการด้านการรู้เท่าทันสื่อ 7) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม และ 8) ริเริ่มการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ คุณลักษณะผู้เรียน 4.0

Abstract

This study was descriptive research. The purposes of this research were: 1. to study the conceptual framework of STUDENT CHARACTERISTICS 4.0; 2. to study the present state and the desirable state in academic administration of English Program according to the concept of student characteristics 4.0 at Yothinburana school; 3. to propose approaches for development of academic administration of english program according to the concept of student characteristics 4.0 at Yothinburana school. The population was English Program of Yothinburana school. Respondents were director, vice director of academic affairs, head of English Program and 43 teachers. The research Instruments were questionnaire and interview. The research findings were as follows. 1. The conceptual framework of student characteristics 4.0 consisted of 1) Thinking Skills; 2) ICT and Communication Skills; 3) Social Skills 2. For the present state in academic administration of English Program according to the concept of student characteristics 4.0 at Yothinburana

school, the first priority needs index was tracking and evaluating the use of media literacy. ($\bar{X} = 3.543$, $PNI_{\text{modified}} = 0.331$). 3. Approaches for developing academic administration of english program according to the concept of student characteristics 4.0 at yothinburana school comprised 8 approaches: Administrators and the committee of academic Affairs of EP have to: 1) Improve the quality of the monitoring and evaluation system and curriculum assessment to improve the media literacy; 2) Improve the curriculum each course to be incorporated with additional indicators concerning creative thinking; 3) Encourage the provision, production, using and developing of media literacy; 4) Encourage teachers to optimize the learning process to develop innovative skills; 5) Promote supervision of teaching to improve the innovative skills; 6) Encourage teachers to make learning plans concerning media literacy; 7) Encourage teachers to develop standardized measurement and evaluation tools to develop learners' understanding of cultural differences and cross-cultural thinking processes and 8) Initiate policy formulation on assessment and evaluation in accordance with curriculum standards and indicators to develop the learners complex problem solving skills.

Keywords: Academic Administration, English Program, Student Characteristics 4.0

บทนำ

การพัฒนาให้ประเทศไทยพัฒนาเข้าสู่สังคมนวัตกรรมและเตรียมการก้าวสู่ประเทศรายได้สูงในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยและพัฒนา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์อย่างเข้มข้นทั้งในภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เดินหน้าขับเคลื่อนประเทศไทย โดยมีเป้าหมายคือ นำพาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จึงเป็นที่มาของ Thailand 4.0 โมเดลการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เตรียมคนไทย 4.0 คือ 1) เปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำกัด เป็นคนไทยที่มีความรู้และทักษะสูง มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากคนไทยที่มองเน้นประโยชน์ส่วนตน เป็นคนไทยที่มีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) เปลี่ยนจากคนไทยแบบ Thai-Thai เป็นคนไทยแบบ Global Thai มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล และ 4) เปลี่ยนจากคนไทยที่เป็น Analog Thai เป็นคนไทยที่เป็น Digital Thai

สามารถดำรงชีวิต เรียนรู้ทำงาน และประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกยุคดิจิทัล (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2559)

การจัดการศึกษาให้คนเป็นแบบ Global Thai มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากลนั้น จะต้องมีความพร้อมด้านภาษาอังกฤษซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนโยธินบูรณะที่ได้เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษ (English Program) หรือโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ในปัจจุบันมีโรงเรียนต่าง ๆ เปิดโครงการดังกล่าวอย่างแพร่หลาย ในขณะที่โรงเรียนโยธินบูรณะยังคงใช้ระบบบริหารวิชาการแบบดั้งเดิมมากกว่า 18 ปี (อุทุมพร ชื่นวิญญา, 2545) ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการให้ทันต่อยุคสมัยผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนระบบสองภาษา และระบบนานาชาติ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากจุดหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน โดยความสำเร็จของโรงเรียนพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวผู้เรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) นอกจากนี้ งานวิชาการยังป็นงานบริหารการศึกษาที่สำคัญอันมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะนั้น เมื่อได้ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 แล้ว ผู้บริหารจะได้แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อให้เป็นจุดแข็งของโรงเรียน เกิดความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ประสบผลสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต สร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนไทย 4.0 อันจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะและคุณลักษณะผู้เรียน 4.0
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

การทบทวนวรรณกรรม/กรอบแนวคิดการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์แนวคิดเรื่องคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เปรียบเทียบกรอบแนวคิดจากแหล่งต่าง ๆ ได้ผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียน 4.0

คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	Leapfrog (2008)	กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559)	สภากาการศึกษา (2560)	สุริย เมธีนิธีย์ (2560)
1. ทักษะการคิด (Thinking Skills)				
ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills)	✓	✓	✓	✓
ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills)	✓		✓	✓
ความสามารถในการเรียนรู้ (Cognitive Abilities)		✓		
มีทักษะสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ (Skillful)				✓
ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills)	✓	✓	✓	
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills)			✓	
2. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT and Communication Skill)				
สามารถดำรงชีวิต เรียนรู้ทำงาน และประกอบธุรกิจ ได้อย่างเป็นปกติสุข ในโลกยุคดิจิทัล (Digital Thai)		✓		
การรู้เรื่องการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ และสื่อ (Communication information and media literacy)			✓	

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียน 4.0 (ต่อ)

คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	Leapfrog (2008)	กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559)	สภาการศึกษา (2560)	สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560)
มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Computing and IT literacy)	✓		✓	
3. ทักษะทางสังคม (Social Skills)				
มีจิตสาธารณะ (Public Mind)		✓		✓
มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Collective Responsibility)		✓		
มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล (Global Thai)		✓		
รู้จักปรับตัวตามสภาพการเปลี่ยนแปลง (Adapted to changing conditions)				✓
รู้จักเติม รู้จักพอ รู้จักแบ่งปัน (Share)				✓
มีจิตใจงดงาม (Heart)				✓
เรียนรู้เพื่อที่จะอยู่กับคนอื่น อยู่กับสิ่งแวดล้อม (Learn To Love)				✓
การเรียนรู้เพื่อส่วนรวม (Public minded Learning)				✓
ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding)			✓	
ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership)			✓	
มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (Compassion)			✓	
4. มีทักษะอาชีพ (Career skills)			✓	
รักที่จะเรียนรู้ (Love to Learn)				✓
เรียนรู้ที่จะเรียนรู้ (Learn to Learn)				✓
เรียนรู้ที่จะอยู่รอด มีอาชีพ (Learn to Live)				✓

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียน 4.0 (ต่อ)

คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	Leapfrog (2008)	กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559)	สภาการศึกษา (2560)	สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560)
ทักษะเชิงระบบ (Systems Skills)	✓	✓		
ทักษะด้านเนื้อหา (Content Skills)		✓		
ทักษะกระบวนการ (Process Skills)		✓		
การเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result-base Learning)				✓

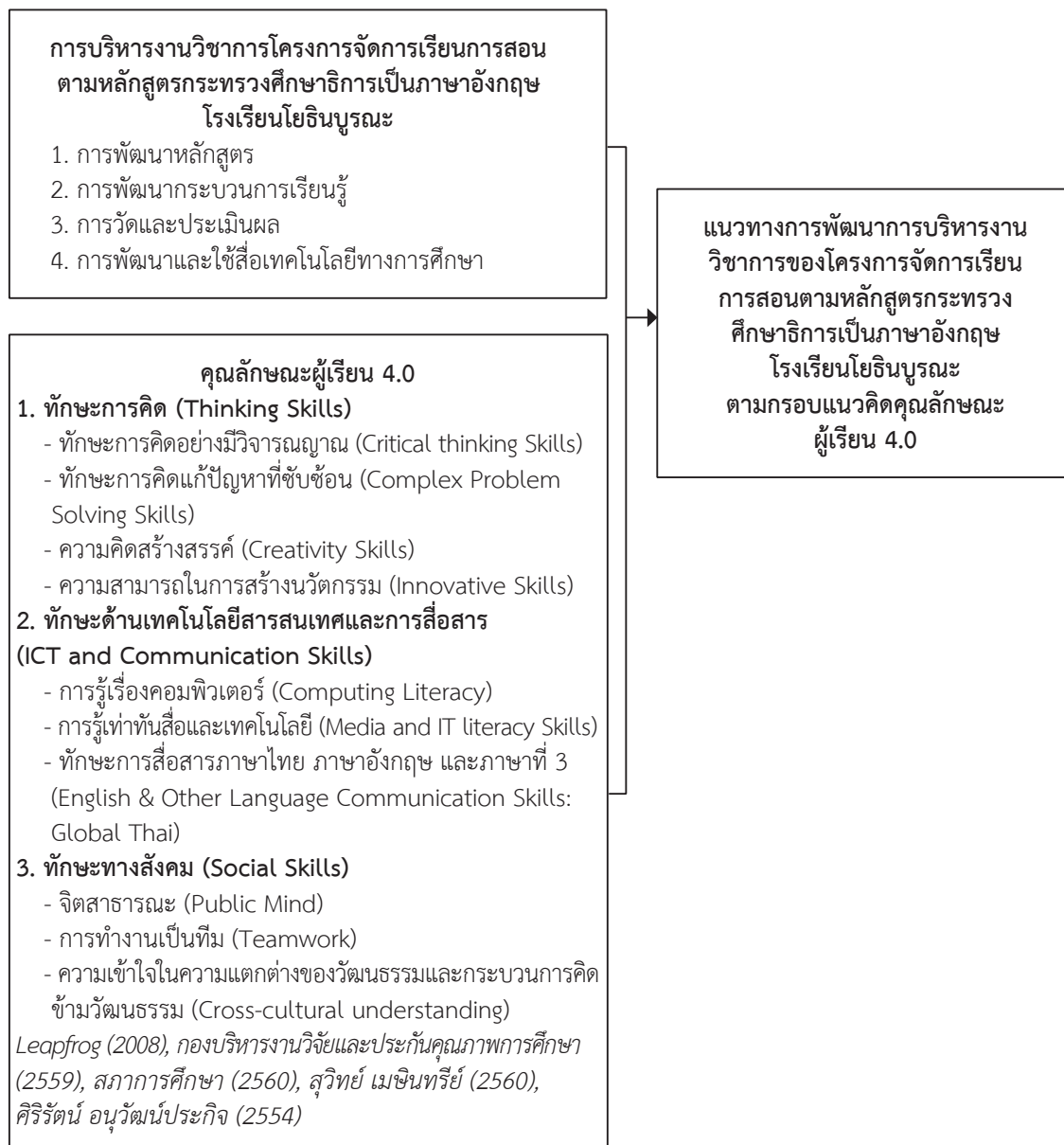
จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากการสังเคราะห์จัดกลุ่มแนวคิดทักษะผู้เรียนของศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ (2554) และให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด โดยเลือกประเด็นที่มีความถี่สูงและประเด็นที่มีความสำคัญจำเป็น สรุปกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ได้ดังนี้

1. ทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้แก่ 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) (f = 1) 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) (f = 3) 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) (f = 3) 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) (f = 4)

2. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT and Communication Skills)
2.1 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) (f = 2) 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) (f = 1) 2.3 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language Communication Skills : Global Thai) (f = 1)

3. ทักษะทางสังคม (Social Skills) 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) (f = 2) 3.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) (f = 1) 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) (f = 1)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ แนวคิดการศึกษา 4.0 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดเรื่องการบริหารงานวิชาการ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาและวิธีดำเนินการของการพัฒนาบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ตามลำดับความต้องการจำเป็น จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร

ขั้นตอนที่ 4 (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ประชากร ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ ครูผู้สอนในโครงการฯ

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ ครูผู้สอนในโครงการฯ 43 คน จากประชากรครูทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ซึ่งปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2560 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้าโครงการฯ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ทั้งการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูในโครงการฯ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ทั้งการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารที่ข้อความมีฐานมาจากการนำข้อมูลจากการแปลผลและหาลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดจากแบบสอบถาม

ชุดที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ใช้เกณฑ์ของณัฐภรณ์ หลาวทอง (2559) จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของระดับความคาดหวัง/สภาพที่พึงประสงค์ และระดับปฏิบัติจริง/สภาพปัจจุบัน

แบบสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและวิธีการดำเนินการของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 นำมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โดยใช้ฐานนิยมและความถี่

ผลการวิจัย

1. กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการบริหารวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผล 4. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 สรุปประเด็นได้ดังนี้ 1. ทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้แก่ 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) และ 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) 2. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT and Communication Skills) ได้แก่ 2.1 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) และ 2.3 ทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language Communication Skills : Global Thai) 3. ทักษะทางสังคม (Social Skills) ได้แก่ 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) 3.2 การทำงาน เป็นทีม (Teamwork) และ 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิด ข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding)

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 สรุปได้ดังนี้ สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตร ประเด็นย่อยการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรด้านการรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 3.543$, $PNI_{\text{modified}} = 0.331$) รองลงมาคือ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.717$, $PNI_{\text{modified}} = 0.319$)

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

3.1 การพัฒนาหลักสูตร มีประเด็นย่อย 2 ประเด็น ได้แก่

1) การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ ผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ยกระดับคุณภาพของระบบการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโครงการฯ โดยการนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ โดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกลั่นกรองและวิเคราะห์สารจากสื่อทุกรูปแบบ สามารถแยกความเห็นจากความเป็นจริงและตัดสินใจสิ่งที่นำเสนออย่างเที่ยงตรง

2) การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้กรอบหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ โดยแต่ละรายวิชามีการบูรณาการตัวชี้วัดเพิ่ม ด้านความคิดสร้างสรรค์การจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดเดิม แล้วสร้างเป็นความรู้ ความคิดใหม่ของตนเอง

3.2 การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีประเด็นย่อย 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกลั่นกรองและวิเคราะห์สารจากสื่อทุกรูปแบบ สามารถแยกความเห็นจากความเป็นจริงและตัดสินใจสิ่งที่นำเสนออย่างเที่ยงตรง

3.3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีประเด็นย่อย 3 ประเด็น ได้แก่

1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ส่งเสริมให้ครูในโครงการฯ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม โดยผู้เรียนสามารถสร้างแนวคิด วิธีการ ชิ้นงาน หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ จากการใช้ความรู้ ทักษะที่มีอยู่สร้างความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

2) การนิเทศการเรียนการสอน ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ผลักดันให้โครงการฯ มีการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้เรียน ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมโดยผู้เรียนสามารถสร้างแนวคิด วิธีการ ชิ้นงาน หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ จากการใช้ความรู้ ทักษะที่มีอยู่สร้างความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

3) การจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโครงการฯ สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยบูรณาการตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เน้นด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ โดยผู้เรียนสามารถถ่วงถ่วงและวิเคราะห์สารจากสื่อทุกรูปแบบสามารถแยกความเห็นจากความเป็นจริงและตัดสินใจสิ่งที่สื่อนำเสนออย่างเที่ยงตรง

3.4 การวัดและประเมินผล มีประเด็นย่อย 2 ประเด็น ได้แก่

1) การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม ศึกษาวัฒนธรรมของต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกลุ่มคนในหลากหลายชาติพันธุ์ ต่างวัฒนธรรม และต่างกระบวนการทัศน์

2) การกำหนดนโยบายการวัดผลประเมินผล ด้านการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ริเริ่มการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนด้านการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสังเคราะห์ความรู้เพื่อพยายามหาทางเลือกหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ในการแก้ปัญหา

อภิปรายผล

1. กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณและคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้แก่ 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) และ 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) ด้านที่ 2 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT and Communication Skills) ได้แก่ 2.1 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) และ 2.3 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language Communication Skills: Global Thai) ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคม (Social Skills) ได้แก่ 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) 3.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และ 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) สอดคล้องกับศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ (2554) ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสภาการศึกษา

คาทอลิกแห่งประเทศไทย และได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดทักษะนักเรียน ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ บุคคลแห่งการเรียนรู้ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และการเข้าใจถึงความหมายที่อยู่เบื้องลึก 2) ทักษะการคิดรอบทิศ ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศคิดเชิงวิพากษ์และคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญและมีวิจารณ์ญาณ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตน สังคม และการเรียนรู้ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และจัดการข้อมูล 4) ทักษะด้านการสื่อสาร ได้แก่ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา การมีวัฒนธรรมการใช้ภาษา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดและสร้างความเข้าใจ มีทักษะทางวาจาและการเขียนที่มีคุณภาพ 5) ทักษะความเป็นพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงาน มีทักษะในการบริหารความสัมพันธ์ การร่วมมือทำงานแบบเครือข่าย 6) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้แก่ ยอมรับและเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทักษะความเข้าใจต่างกระบวนการทัศน์ ทักษะความเป็นไทยในโลกยุคใหม่ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาหลักสูตร ประเด็นที่มีความสอดคล้องกันคือ สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ การติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร ด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโครงการฯ โดยการนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ โดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกลั่นกรองและวิเคราะห์สารจากสื่อทุกรูปแบบ สามารถแยกความเห็นจากความเป็นจริงและตัดสินใจสิ่งที่สื่อนำเสนออย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับที่ 2 จาก 4 ระดับ กล่าวคือ นักเรียนยังไม่มีรู้เท่าทันสื่อหรือถูกครอบงำโดยสื่อ และสอดคล้องกับข้อค้นพบของเอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2540) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ระดับมัลติมีเดียลิตเตอเรซี (Multi-media Literacy) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาประเทศไทยที่ยืนยันถึงความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนา

หลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อเยาวชนไทยควรได้รับความสนใจและพัฒนาให้เกิดความสมดุลระหว่าง
วิวัฒนาการของสื่อและผู้รับสื่อ

**3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0**

จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ
โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ
ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 แนวทางที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด ได้แก่ ผลการวิจัยพบว่า
ในด้านการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ มีแนวทาง
ในการพัฒนา คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโครงการฯ ยกระดับคุณภาพของระบบ
การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโครงการฯ โดยการนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุง
พัฒนาการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ โดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกลั่นกรองและวิเคราะห์สาร
จากสื่อทุกรูปแบบ สามารถแยกความเห็นจากความเป็นจริงและตัดสินใจสิ่งที่สื่อนำเสนออย่างเที่ยงตรง
โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่ามีความเป็นไปได้น้อยที่สุด เนื่องจากมีกระบวนการและระยะเวลาที่ค่อนข้างมาก
ในการเพิ่มหรือลดตัวชี้วัดที่ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะหรือคุณลักษณะเพิ่มเติมตามพลวัตของสังคมโลก
และอีกประการหนึ่งคือ หลักสูตรแกนกลางมีรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ค่อนข้างมาก
หากจะเพิ่มรายวิชาหรือตัวชี้วัดลงไป จะต้องมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งทางโครงการ
ยังมีข้อจำกัดในด้านการวิจัยประเมินหลักสูตรคือ ขาดบุคลากรในการดำเนินการวิจัย หากแต่ประเด็น
เรื่องการรู้เท่าทันสื่อมีความต้องการจำเป็นสูงสุด สามารถบริหารวิชาการได้โดยการกำหนดเป็นนโยบาย
บูรณาการประเด็นดังกล่าวเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน แล้วจึงปรับหลักสูตรครั้งต่อไปให้มีรายวิชา
การรู้เท่าทันสื่อทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อให้เหมาะสมกับช่วงวัย
ทั้งนี้โครงการฯ สามารถประยุกต์ใช้วิธีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรจากงานวิจัยของชูวิดา
มะขามทอง (2556) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พบว่า การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มโรงเรียน
มีการนิเทศการสอนในชั้นเรียน ติดตามและประเมินผลโดยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่ง
ครูต่างชาติจะมีการนิเทศเพิ่มโดยผู้ประสานงานจากบริษัทที่จัดส่งมา และศึกษานิเทศก์จากสำนักงาน
ศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีกิจกรรมการนิเทศไม่แตกต่างกัน แต่จะต่างกันที่การให้ขวัญกำลังใจ โดย
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จะมี
การเพิ่มเงินเดือนแก่ครูผู้สอนที่มีผลการประเมินที่ดีทั้งครูไทยและครูต่างชาติ ส่วนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครจะมีการยกย่องเชิดชูเกียรติและเผยแพร่ผลงาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรเร่งกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้บูรณาการเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติในสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด และการจะปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรนั้นจะต้องมีการประเมินหลักสูตรปัจจุบันก่อน โดยการจะเพิ่มหรือลดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือเพิ่มรายวิชาจะใช้เวลา 3-5 ปี ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาครั้งหนึ่ง

2. ผู้บริหารควรวางแผนให้มีการเปิดวิชา “การรู้เท่าทันสื่อ” ในทุกระดับชั้นสำหรับการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรครั้งต่อไป เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติในสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ควรจะมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมในทุกระดับชั้น ให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการรู้ทันสื่อที่เหมาะสมกับช่วงวัย เลือกรับสื่อได้อย่างมีวิจารณญาณ

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถในการสร้างสื่อหรือนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ได้เปิดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการสร้างสื่อและนวัตกรรมให้แก่เพื่อนครูในโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ในการบริหารวิชาการ ควรพัฒนาครูให้มีทักษะในการผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้บูรณาการเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

4. ผู้บริหารควรเร่งรัดการพัฒนาครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยการบูรณาการในทุกรายวิชา ไม่เป็นการเพิ่มภาระงานของผู้เรียน แต่เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดขั้นสูงมากกว่าการท่องจำ โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม และจัดให้มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้เรียนด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งยังเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 คือ การเป็นนวัตกรรม อันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

5. ผู้บริหารควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่ได้มีโอกาสไปศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดข้ามวัฒนธรรม หรืออาจจัดนิทรรศการ Open House สำหรับโรงเรียนในเครือข่าย ให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิด

ข้ามวัฒนธรรม มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ด้านการรู้เท่าทันสื่อและความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมในปัจจุบัน
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิคการสอน หรือการจัดบรรยากาศชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน 4.0 คือ การสร้างนวัตกรรม
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายนักเรียนที่ไปศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือเกี่ยวกับการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านการวัดและประเมินผล
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษไปใช้ในการปฏิบัติจริง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอแนวทางที่ประกอบด้วยวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ และครู หากมีการทดลองหรือนำไปใช้ปฏิบัติจริงในโรงเรียนโยธินบูรณะหรือโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). พิมพ์เขียวและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน Thailand 4.0 โมเดลการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก: <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf>.
- ชูวิดา มะขามทอง. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรโครงสร้างจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพฯ และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดการและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ. (2554). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสภากาชาดคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สภากาชาดคาทอลิก. (2560). คุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ความต้องการกำลังคนยุค 4.0 หลัก 3Rs x 8Cs เด็กไทยในฝัน [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <http://www.krusmart.com/student-3rs8cs/>.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. สืบค้นจาก www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0 งานปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วชิรวิทย์ พี.พี.
- อุทุมพร ชื่นวิญญา. (2545). การประเมินโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนโยธินบูรณะ กรมสามัญศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

เอื้อจิต วิโรจน์ไตรลักษณ์. (2540). *การวิเคราะห์ระดับมีเดียลิตเตอเรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly*, 24(1), 19-31.